

Εννοιολογικοί Χάρτες

Διαφωτισμός

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Για Μαθητές & Εκπαιδευτικούς)

1. Περιήγηση στον Χάρτη

- **Μετακίνηση:** Κάντε κλικ και σύρετε (drag) σε κενό σημείο, για να μετακινήσετε ολόκληρο τον χάρτη.
- **Ζουμ:** Χρησιμοποιήστε τη ροδέλα του ποντικιού (scroll) για μεγέθυνση ή σμίκρυνση.
- **Τακτοποίηση:** Μπορείτε να σύρετε τους κόμβους (τις «φούσκες» με τις λέξεις), για να αλλάξετε τη διάταξή τους όπως σας βολεύει.

2. Επεξεργασία Σχέσεων (Συνδέσεων)

Οι γραμμές, που ενώνουν τις έννοιες, έχουν ετικέτες (π.χ. «οδήγησε σε», «επηρεάστηκε από»).

- **Αλλαγή ονόματος σχέσης:** Κάνετε **Δεξί Κλικ** (ή: παρατεταμένο πάτημα σε οθόνη αφής) πάνω στη γραμμή σύνδεσης. Θα εμφανιστεί ένα πλαίσιο, στο οποίο μπορείτε να γράψετε τον νέο χαρακτηρισμό.

3. Προσθήκη & Διαγραφή

- **Προσθήκη Κόμβου:** Πατήστε το κουμπί **[+]** (πάνω αριστερά), για να προσθέσετε μια νέα έννοια/κόμβο στον χάρτη.
- **Διαγραφή:** Επιλέξτε έναν κόμβο ή μια γραμμή, κάνοντας κλικ πάνω του (θα φωτιστεί), και πατήστε το κουμπί διαγραφής (εφόσον υπάρχει στην οθόνη ή το πλήκτρο Delete/Backspace στο πληκτρολόγιο, ανάλογα με την υλοποίηση).

4. Αποθήκευση & Εκτύπωση

Όταν ολοκληρώσετε τον χάρτη σας:

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**.
 - Η εφαρμογή θα δημιουργήσει αυτόματα μια **εικόνα (PNG)** του χάρτη σας σε νέο παράθυρο.
 - Από εκεί μπορείτε να την αποθηκεύσετε στον υπολογιστή σας ("Δεξί κλικ - > Αποθήκευση εικόνας") ή να την εκτυπώσετε απευθείας.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η εφαρμογή συνδέεται άμεσα με την ενότητα του **Διαφωτισμού** στο σχολικό βιβλίο.

Δραστηριότητα: "Χτίζοντας τη Γνώση"

1. **Προετοιμασία:** Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να διαβάσουν τις πηγές για τον Διαφωτισμό (από το εγχειρίδιο).
 2. **Χρήση Εφαρμογής:**
 - Οι μαθητές ξεκινούν με κεντρικό κόμβο τη λέξη "**Διαφωτισμός**".
 - Προσθέτουν κόμβους για βασικές έννοιες: *Λογική, Ελευθερία, Εγκυκλοπαίδεια, Ρουσσώ, Βολταίρος*.
 - **Το Κλειδί:** Ζητήστε τους να ορίσουν τις συνδέσεις (τα ρήματα στις γραμμές). Π.χ. *Διαφωτισμός --[βασίζεται στη]--> Λογική*.
 3. **Αξιολόγηση:** Οι μαθητές αποθηκεύουν τον χάρτη τους ως εικόνα και τον παραδίδουν ή τον παρουσιάζουν στην τάξη, εξηγώντας τη σκέψη τους.
-

Συμβουλές (Troubleshooting)

- **Βοήθεια:** Αν ξεχάσετε πώς λειτουργεί κάτι, πατήστε το κουμπί **[?]** (**Βοήθεια**) μέσα στην εφαρμογή.
- **Refresh:** Αν ο χάρτης «κολλήσει» ή χαθεί η σειρά, κάνετε ανανέωση (Refresh) στη σελίδα, για να ξεκινήσετε από την αρχή.

Οδηγίες Χρήσης: **Αμερικανική & Γαλλική Επανάσταση**

Θέμα: Η Εποχή των Επαναστάσεων (Ιστορία Γ' Γυμνασίου)

Η εφαρμογή αυτή επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να αποτυπώσουν σχηματικά τα αίτια, τα γεγονότα και τα αποτελέσματα των δύο μεγάλων επαναστάσεων του 18ου αιώνα.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Για Μαθητές & Εκπαιδευτικούς)

1. Περιήγηση στον Χάρτη

- **Μετακίνηση:** Κάνετε κλικ και σύρετε (drag) σε κενό σημείο, για να μετακινήσετε τον καμβά.
- **Ζουμ:** Χρησιμοποιήστε τη ροδέλα του ποντικιού, για να εστιάσετε σε λεπτομέρειες ή να δείτε όλο το δίκτυο.
- **Οργάνωση:** Σύρετε τους κόμβους (τις έννοιες), για να ομαδοποιήσετε τα γεγονότα (για παράδειγμα, τα γεγονότα της Αμερικής χωριστά από της Γαλλίας).

2. Δημιουργία Συνδέσεων

Οι γραμμές δείχνουν πώς συνδέονται τα γεγονότα.

- **Ονομασία Σχέσης:** Κάνετε **Δεξί Κλικ** (ή: παρατεταμένο πάτημα σε tablet) πάνω στη γραμμή σύνδεσης.
- *Παράδειγμα:* Γράψτε «επηρέασε», «προκάλεσε», «αντέδρασε σε».

3. Προσθήκη & Αφαίρεση

- **Νέα Έννοια:** Πατήστε το κουμπί **[+]** (πάνω αριστερά), για να προσθέσετε έναν νέο κόμβο (π.χ. «Βασίλη», «Ουάσιγκτον»).
- **Διαγραφή:** Επιλέξτε έναν κόμβο ή μια γραμμή (κλικ πάνω του) και πατήστε το πλήκτρο διαγραφής (Delete).

4. Αποθήκευση Εργασίας

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**.
 - Η εφαρμογή θα ανοίξει τον χάρτη σας ως **εικόνα**.
 - Κάντε «Δεξί κλικ -> Αποθήκευση», για να τον κρατήσετε στον υπολογιστή σας ή εκτυπώστε τον για την τάξη.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η εφαρμογή συνδυάζεται ιδανικά με τις ενότητες για την **Αμερικανική** και τη **Γαλλική Επανάσταση** του σχολικού βιβλίου.

Δραστηριότητα: "Η Αλυσίδα των Επανάστασεων"

- 1. Η Πρόκληση:** Οι μαθητές/τριες καλούνται να δείξουν πώς οι ιδέες του Διαφωτισμού (προηγούμενο μάθημα) ταξίδεψαν στην Αμερική και επέστρεψαν στη Γαλλία.
- 2. Χρήση Εφαρμογής:**
 - **Βήμα 1:** Δημιουργία δύο κεντρικών κόμβων: «**Αμερικανική Επανάσταση**» και «**Γαλλική Επανάσταση**».
 - **Βήμα 2 (Λεξιλόγιο):** Προσθήκη βασικών όρων από το βιβλίο: *13 Αποικίες, Τζορτζ Ουάσιγκτον, Λουδοβίκος ΙΣΤ', Τρίτη Τάξη, Βασίλη, Διακήρυξη Δικαιωμάτων.*
 - **Βήμα 3 (Συσχέτιση):** Ζητήστε να συνδέσουν τα πρόσωπα με τα γεγονότα.
 - Π.χ. *Τρίτη Τάξη* --[κατέλαβε τη]--> *Βασίλη.*
 - Π.χ. *Αμερικανική Επανάσταση* --[ενέπνευσε τη]--> *Γαλλική Επανάσταση.*
- 3. Συζήτηση:** Προβάλετε 2-3 χάρτες μαθητών/τριών στον προτζέκτορα ή το διαδραστικό πίνακα και συζητήστε: «*Ποια ήταν η πιο σημαντική αιτία για το ξέσπασμα της Γαλλικής Επανάστασης σύμφωνα με τον χάρτη του Γιώργου;*»

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματικός Κώδικας:** Αν η εφαρμογή το επιτρέπει (ή χειροκίνητα στην ομαδοποίηση), συμβουλέψτε τους/τις μαθητές/τριες να τοποθετήσουν τα γεγονότα της Αμερικής αριστερά και της Γαλλίας δεξιά, για να φαίνεται η χρονική αλληλουχία.
- **Restart:** Αν ο χάρτης γίνει πολύ περίπλοκος, το κουμπί Ανανέωσης (F5) “καθαρίζει” τον πίνακα για μια νέα αρχή.

Οδηγίες Χρήσης: **Η Ελληνική Επανάσταση & Τα Εθνικά Κινήματα**

Θέμα: Η Παλιγγενεσία και η Ευρώπη των Εθνών (Ιστορία Γ' Γυμνασίου)

Η εφαρμογή αυτή δίνει την δυνατότητα στους μαθητές να χαρτογραφήσουν την προετοιμασία, το ξέσπασμα και τους παράγοντες που οδήγησαν στη δημιουργία του Ελληνικού Κράτους.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Διαχείριση του Χάρτη

- **Πλοήγηση:** Σύρετε με το ποντίκι, για να μετακινηθείτε στον χώρο και χρησιμοποιήστε τη ροδέλα για ζουμ.
- **Οπτική Οργάνωση:** Μπορείτε να τοποθετήσετε τους κόμβους γεωγραφικά (π.χ. πάνω οι Μεγάλες Δυνάμεις, κάτω η Ελλάδα) ή θεματικά (Πολιτικοί vs Στρατιωτικοί).

2. Οι Συνδέσεις (Το «Γιατί» και το «Πώς»)

Οι γραμμές εξηγούν τη σχέση μεταξύ δύο παραγόντων.

- **Επεξεργασία:** Κάνετε **Δεξί Κλικ** (ή παρατεταμένο πάτημα) στη γραμμή σύνδεσης.
- **Παραδείγματα:** «ίδρυσε», «πολέμησε», «υποστήριξε», «δολοφόνησε».

3. Προσθήκη Στοιχείων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** (πάνω αριστερά) για να εισάγετε έννοιες όπως «Φιλική Εταιρεία», «Κολοκοτρώνης», «Ιερή Συμμαχία».
- **Διαγραφή:** Επιλέξτε το στοιχείο που θέλετε να αφαιρέσετε και πατήστε το πλήκτρο διαγραφής.

4. Εξαγωγή & Αρχείο

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print** για να δημιουργήσετε μια εικόνα του χάρτη σας.
 - Είναι ιδανικό για να ενσωματωθεί σε εργασίες (Word/PowerPoint) ή να εκτυπωθεί.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα αυτή προσφέρεται για να κατανοήσουν οι μαθητές την πολυπλοκότητα του Αγώνα.

Δραστηριότητα: "Το Δίκτυο της Ελευθερίας"

1. **Ο Στόχος:** Να φανεί ότι η Επανάσταση δεν ήταν τυχαίο γεγονός, αλλά αποτέλεσμα διεργασιών.
2. **Χρήση Εφαρμογής:**
 - **Κεντρικός Κόμβος:** «Ελληνική Επανάσταση 1821».
 - **Βήμα 1 (Προετοιμασία):** Προσθήκη κόμβων: *Φιλική Εταιρεία, Ρήγας Φεραίος, Αλέξανδρος Υψηλάντης*.
 - *Σύνδεση: Φιλική Εταιρεία --[οργάνωσε την]--> Ελληνική Επανάσταση.*
 - **Βήμα 2 (Αντίπαλα Στρατόπεδα):** Προσθήκη: *Οθωμανική Αυτοκρατορία, Ιερή Συμμαχία*.
 - **Βήμα 3 (Εξέλιξη):** Προσθήκη στρατιωτικών και πολιτικών (π.χ. *Κολοκοτρώνης, Καποδίστριας*).
3. **Ερώτημα Κρίσεως:** Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να προσθέσουν έναν κόμβο «**Φιλελληνισμός**» και να τον συνδέσουν με όσα περισσότερα σημεία μπορούν, για να δείξουν τη διεθνή διάσταση του ζητήματος.

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός (Νοητός):** Επειδή όλοι οι κόμβοι έχουν το ίδιο χρώμα, προτείνετε στους/στις μαθητές/τριες να τοποθετήσουν όλους τους **Έλληνες** αγωνιστές αριστερά και τους **Ξένους** παράγοντες δεξιά.
- **Αποθήκευση:** Υπενθυμίστε τους να πατούν «Εκτύπωση» και αποθήκευση της εικόνας, πριν κλείσουν τον browser, καθώς δεν υπάρχει αυτόματη αποθήκευση στο "cloud".

Πολύ ωραία! Συνεχίζουμε με την τέταρτη και τελευταία (βάσει των αρχείων) εφαρμογή, η οποία καλύπτει τις **Σοσιαλιστικές Θεωρίες και τη Ρωσική Επανάσταση**.

Εδώ ο εννοιολογικός χάρτης είναι εξαιρετικά χρήσιμος, για να διακρίνουν οι μαθητές/τριες τη σχέση αιτίου-αποτελέσματος (π.χ. πώς οι συνθήκες εργασίας οδήγησαν στη θεωρία και η θεωρία στην επανάσταση).

Ορίστε οι οδηγίες:

Οδηγίες Χρήσης: **Σοσιαλιστικές Εξεγέρσεις & Ρωσική Επανάσταση**

Θέμα: Κοινωνικά Κινήματα και Ανατροπές (Ιστορία Γ' Γυμνασίου)

Η εφαρμογή αυτή βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να οργανώσουν τις περίπλοκες έννοιες των κοινωνικών διεκδικήσεων, από τη βιομηχανική επανάσταση έως την επικράτηση των Μπολσεβίκων.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Βασικός Χειρισμός

- **Κίνηση:** Κάνετε κλικ και σύρετε σε κενό χώρο για να μετακινήσετε τον χάρτη.
- **Ζουμ:** Χρησιμοποιήστε τη ροδέλα του ποντικιού, για μεγέθυνση/σμίκρυνση.
- **Τακτοποίηση:** Σύρετε τους κόμβους, για να δημιουργήσετε μια χρονική γραμμή (π.χ. αριστερά τα αίτια, δεξιά τα αποτελέσματα).

2. Δημιουργία Σχέσεων

Οι γραμμές συνδέουν τα πρόσωπα με τις ιδέες και τα γεγονότα.

- **Ορισμός Σχέσης:** Κάνετε **Δεξί Κλικ** (ή: παρατεταμένο πάτημα σε οθόνη αφής) πάνω στη γραμμή.
- **Παραδείγματα:** «εμπνεύστηκε από», «ανέτρεψε», «διεκδίκησε», «ίδρυσε».

3. Διαχείριση Περιεχομένου

- **Προσθήκη:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε έννοιες ή πρόσωπα όπως «Εργατική Τάξη», «Καρλ Μαρξ», «Λένιν», «Σοβιέτ».
- **Αφαίρεση:** Επιλέξτε έναν κόμβο και πατήστε το πλήκτρο Delete/Backspace, για να τον διαγράψετε, αν κάνατε λάθος.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**.
 - Η εφαρμογή δημιουργεί αυτόματα μια εικόνα του χάρτη σας. Αποθηκεύστε την στον υπολογιστή σας, για να την παραδώσετε στον εκπαιδευτικό.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα αυτή συνδέει την οικονομία με την πολιτική.

Δραστηριότητα: "Από τη Θεωρία στην Πράξη"

1. **Το Υπόβαθρο:** Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ξεκινήσουν με τα προβλήματα.
 - *Κόμβοι: Βιομηχανική Επανάσταση, Εργάτες, Αθλιότητα.*
 2. **Η Ιδεολογία:** Προσθήκη της θεωρητικής βάσης.
 - *Κόμβοι: Καρλ Μαρξ, Σοσιαλισμός, Κομμουνιστικό Μανιφέστο.*
 - *Σύνδεση: Εργάτες --[ζητούν]--> Κοινωνική Δικαιοσύνη.*
 3. **Η Ρωσική Επανάσταση:** Εδώ οι μαθητές χαρτογραφούν το γεγονός.
 - *Βασικοί Κόμβοι: Τσάρος Νικόλαος Β', Λένιν, Μπολσεβίκοι, Οκτωβριανή Επανάσταση.*
 - *Σύνδεση-Κλειδί: Μπολσεβίκοι --[κατέλαβαν]--> Χειμερινά Ανάκτορα.*
 4. **Σύγκριση:** Ζητήστε τους να δείξουν τη διαφορά μεταξύ της "Φεβρουαριανής Επανάστασης" (αστική) και της "Οκτωβριανής" (σοσιαλιστική) μέσω των συνδέσεων.
-

Συμβουλές (Tips)

- **Χρονολογική Ροή:** Προτείνετε στους/στις μαθητές/τριες να στήσουν τον χάρτη τους ως ροή από τα αριστερά προς τα δεξιά: 19ος αιώνας (Θεωρία) -> 1905 (Πρώτη εξέγερση) -> 1917 (Επανάσταση).
- **Ομαδοποίηση:** Τοποθετήστε ψηλά τις πολιτικές ηγεσίες (Τσάρος, Προσωρινή Κυβέρνηση) και χαμηλά τη λαϊκή βάση (Εργάτες, Στρατιώτες, Σοβιέτ), για να φανεί η κοινωνική πυραμίδα.

Οδηγίες Χρήσης: **Η Πολιτειακή Οργάνωση του Αγώνα**

Θέμα: Εθνοσυνελεύσεις, Συντάγματα και Πολιτικές Διαμάχες (Ιστορία Γ' Γυμνασίου)

Η εφαρμογή αυτή καλεί τους/τις μαθητές/τριες να αποτυπώσουν τη μετάβαση από τις τοπικές διοικήσεις στην κεντρική εξουσία και τις εμφύλιες συγκρούσεις που ακολούθησαν.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Οργάνωση του Χώρου

- **Πλοήγηση:** Κλασικά, σύρετε (drag) τον καμβά, για μετακίνηση και χρησιμοποιήστε τη ροδέλα για ζουμ.
- **Διάταξη:** Εδώ βολεύει η ιεραρχική διάταξη: Τοποθετήστε τις **Εθνοσυνελεύσεις** ψηλά και από κάτω τα **Αποτελέσματά** τους (Συντάγματα, Κυβερνήσεις).

2. Οι Συνδέσεις (Θεσμοί και Πρόσωπα)

Οι γραμμές εδώ δείχνουν πολιτικές σχέσεις και συγκρούσεις.

- **Ορισμός Σχέσης:** Με **Δεξί Κλικ** στη γραμμή, γράφετε τον ρόλο.
- **Παραδείγματα:** «ψήφισε», «αντιτάχθηκε», «διοίκησε», «φυλάκισε».

3. Προσθήκη Στοιχείων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Θεσμούς:* Α' Εθνοσυνέλευση, Βουλευτικό, Εκτελεστικό.
 - *Πρόσωπα/Ομάδες:* Μαυροκορδάτος, Κολοκοτρώνης, Οπλαρχηγοί, Φαναριώτες.
- **Διαγραφή:** Επιλογή κόμβου και πλήκτρο Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print** για να πάρετε την εικόνα του χάρτη σας. Μην ξεχνάτε να την αποθηκεύετε!
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα προσφέρεται, για να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες τη δυσκολία λειτουργίας των δημοκρατικών θεσμών εν καιρώ πολέμου.

Δραστηριότητα: "Κράτος και Διχασμός"

- 1. Οι Θεσμοί:** Ζητήστε να φτιάξουν τον κορμό της διοίκησης.
 - *Κόμβοι:* Α' Εθνοσυνέλευση (Επίδαυρος), Σύνταγμα, Β' Εθνοσυνέλευση (Άστρος).
 - *Σύνδεση:* Α' Εθνοσυνέλευση --[θέσπισε το]--> Προσωρινό Πολίτευμα.
- 2. Οι Εξουσίες:** Να διαχωρίσουν τα όργανα.
 - *Κόμβοι:* Βουλευτικό, Εκτελεστικό.
 - *Σύνδεση:* Βουλευτικό --[ελέγχει το]--> Εκτελεστικό.
- 3. Η Σύγκρουση (Εμφύλιοι Πόλεμοι):** Το πιο κρίσιμο σημείο.
 - Ζητήστε να προσθέσουν τους **Πολιτικούς** (Μαυροκορδάτος) και τους **Στρατιωτικούς** (Κολοκοτρώνης).
 - Να συνδέσουν τις δύο ομάδες με κόκκινη (νοητά) γραμμή και ετικέτα «**Σύγκρουση/Εμφύλιος**».
- 4. Συμπέρασμα:** Πώς η σύγκρουση αυτή οδήγησε στην Γ' Εθνοσυνέλευση και την εκλογή του Καποδίστρια;

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός:** Αν μπορούν οι μαθητές/τριες να ομαδοποιήσουν τους κόμβους, πείτε τους να βάλουν τα **Συντάγματα/Νόμους** στη μία πλευρά και τα **Πρόσωπα** στην άλλη.
- **Πολυπλοκότητα:** Εξηγήστε τους ότι, αν ο χάρτης προκύψει «μπλεγμένος», είναι σωστός! Η πολιτική κατάσταση τότε ήταν πράγματι χαοτική και ο χάρτης την αντικατοπτρίζει.

Η νέα ενότητα «**Εθνική Ιδεολογία ή Εκσυγχρονισμός**» μας μεταφέρει στα τέλη του 19ου αιώνα. Είναι μια εξαιρετική ευκαιρία για τους/τις μαθητές/τριες να συγκρίνουν δύο διαφορετικές πολιτικές φιλοσοφίες: αυτή του **Χαρίλαου Τρικούπη** και αυτή του **Θεόδωρου Δηλιγιάννη**.

Ορίστε οι οδηγίες προσαρμοσμένες σε αυτή την ιστορική περίοδο:

Οδηγίες Χρήσης: **Εθνική Ιδεολογία ή Εκσυγχρονισμός;**

Θέμα: Η Ελλάδα του 19ου αιώνα - Δικομματισμός και Πτώχευση

Η εφαρμογή αυτή καλεί τους/τις μαθητές/τριες να «στήσουν» το πολιτικό σκηνικό της εποχής, αναδεικνύοντας τη σύγκρουση ανάμεσα στο όραμα της Μεγάλης Ιδέας και την ανάγκη για οικονομική ανασυγκρότηση.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Διαμόρφωση του Πολιτικού Σκηνικού

- **Πλοήγηση:** Σύρετε τον καμβά, για να βρείτε χώρο και χρησιμοποιήστε τη ροδέλα για ζουμ.
- **Διάταξη:** Εδώ προτείνεται η **συγκριτική διάταξη**. Χωρίστε νοητά την οθόνη στη μέση: Αριστερά οι εκσυγχρονιστές, Δεξιά οι παραδοσιακοί/εθνικιστές.

2. Οι Συνδέσεις (Πολιτικές και Αποτελέσματα)

Οι γραμμές συνδέουν τα πρόσωπα με τις πράξεις και τις συνέπειες.

- **Επεξεργασία:** Με **Δεξί Κλικ** στη γραμμή, χαρακτηρίζετε τη σχέση.
- **Παραδείγματα:** «εισήγαγε», «αντιτάχθηκε», «προκάλεσε», «υποστήριξε».

3. Προσθήκη Στοιχείων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Πρόσωπα:* Χαρίλαος Τρικούπης, Θεόδωρος Δηλιγιάννης.
 - *Έννοιες:* Αρχή της Δεδηλωμένης, Διώρυγα Κορίνθου, Σιδηρόδρομοι, Πτώχευση 1893.
- **Διαγραφή:** Επιλέξτε τον κόμβο και πατήστε Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**. Η εικόνα που θα δημιουργηθεί μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως σχεδιάγραμμα για το μάθημα.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα αυτή προσφέρεται για Debate (Αντιλογία) και σύγκριση.

Δραστηριότητα: "Το Δίλημμα της Ανάπτυξης"

1. **Οι Πρωταγωνιστές:** Οι μαθητές/τριες δημιουργούν δύο κεντρικούς κόμβους.
 - **Χαρίλαος Τρικούπης** (Εκσυγχρονισμός).
 - **Θεόδωρος Δηλιγιάννης** (Κοινωνική Αντίδραση / Εθνικά Θέματα).
 2. **Το Πρόγραμμα (Σύνδεση):**
 - Κάτω από τον Τρικούπη: *Σιδηρόδρομοι, Έργα Υποδομής, Οργάνωση Στρατού.*
 - *Σύνδεση: Τρικούπης --[επιδίωξε]--> Εκσυγχρονισμό.*
 - Κάτω από τον Δηλιγιάννη: *Αντίθεση στους φόρους, Μεγάλη Ιδέα.*
 3. **Η Κρίση:**
 - Προσθήκη κόμβου: «**Πτώχευση 1893**» ("Δυστυχώς επτωχεύσαμεν").
 - Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να συνδέσουν τα *αίτια* με αυτό το γεγονός (π.χ. Δάνεια, Έργα, Στρατιωτικές δαπάνες).
 4. **Θεσμική Πρόοδος:**
 - Προσθήκη της έννοιας «**Αρχή της Δεδηλωμένης**». Ποιος την επέβαλε και τι έλυσε; (Σύνδεση με Βασιλιά Γεώργιο Α').
-

Συμβουλές (Tips)

- **Οπτική Αντίθεση:** Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να φανταστούν τον χάρτη σαν ζυγαριά. Πόσο «βαραίνουν» τα έργα υποδομής και πόσο το κόστος τους;
- **Κωδικές Λέξεις:** Προτείνετε να χρησιμοποιήσουν ρήματα ενέργειας στις συνδέσεις, όπως «κατασκεύασε» (για τα έργα) ή «κήρυξε» (για την πτώχευση).

Συνεχίζουμε με την επόμενη ενότητα, η οποία τιτλοφορείται «**Εθνική Ωρίμανση**». Με βάση τη ροή της ιστορίας της Γ' Γυμνασίου, η ενότητα αυτή καλύπτει την κρίσιμη περίοδο από το **Κίνημα στο Γουδί (1909)**, την άνοδο του **Ελευθέριου Βενιζέλου** και τους **Βαλκανικούς Πολέμους**, μέχρι τον **Εθνικό Διχασμό**.

Εδώ ο εννοιολογικός χάρτης είναι το ιδανικό εργαλείο, για να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες πώς η Ελλάδα διπλασιάστηκε εδαφικά αλλά και πώς διχάστηκε πολιτικά.

Ορίστε οι οδηγίες:

Οδηγίες Χρήσης: **Η Εθνική Ωρίμανση & Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι**

Θέμα: Από το Γουδί (1909) στην Ελλάδα των «Δύο Ηπείρων και των Πέντε Θαλασσών»

Η εφαρμογή αυτή επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να χαρτογραφήσουν την πιο πυκνή σε γεγονότα δεκαετία της νεότερης ελληνικής ιστορίας, συνδέοντας τις μεταρρυθμίσεις με τις πολεμικές επιτυχίες.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Περιήγηση και Εστίαση

- **Μετακίνηση:** Κάντε κλικ και σύρετε (drag) τον χάρτη για να μετακινηθείτε.
- **Ζουμ:** Χρησιμοποιήστε τη ροδέλα του ποντικιού.
- **Διάταξη:** Λόγω των πολλών γεγονότων, προτείνεται η **Χρονολογική Διάταξη** (από αριστερά προς τα δεξιά) ή η **Γεωγραφική Διάταξη** (πάνω η πολιτική ηγεσία, κάτω τα στρατιωτικά γεγονότα).

2. Δημιουργία Συνδέσεων (Αίτια και Αποτελέσματα)

- **Επεξεργασία Σχέσης:** Κάνετε **Δεξί Κλικ** στη γραμμή σύνδεσης για να γράψετε τον ρόλο.
- **Λέξεις-Κλειδιά:** «κάλεσε», «συμμάχησε», «απελευθέρωσε», «διαφώνησε».

3. Προσθήκη Περιεχομένου

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Γεγονότα:* Κίνημα στο Γουδί, Α' & Β' Βαλκανικός Πόλεμος, Συνθήκη Βουκουρεστίου.

- *Πρόσωπα:* Στρατιωτικός Σύνδεσμος, Ελευθέριος Βενιζέλος, Βασιλιάς Κωνσταντίνος.
- **Διαγραφή:** Επιλέξτε τον κόμβο και πατήστε το πλήκτρο Delete.

4. Εξαγωγή Εργασίας

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print** μόλις ολοκληρώσετε, για να αποθηκεύσετε το έργο σας ως εικόνα.

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η περίοδος αυτή προσφέρεται για να δουν οι μαθητές/τριες τη σχέση εσωτερικής σταθερότητας και εξωτερικής πολιτικής.

Δραστηριότητα: "Η Ελλάδα Αλλάζει Πρόσωπο"

1. Η Αφετηρία:

- Κόμβος: **Κίνημα στο Γουδί (1909)**.
- *Ερώτημα:* Τι ζητούσαν; (Σύνδεση με: *Αναδιοργάνωση Στρατού, Μεταρρυθμίσεις*).
- *Αποτέλεσμα:* Κάλεσαν τον **Ελευθέριο Βενιζέλο**.

2. Η Δράση (Βαλκανικοί Πόλεμοι):

- Οι μαθητές δημιουργούν ένα δίκτυο συμμαχιών.
- *Κόμβοι:* Ελλάδα, Σερβία, Βουλγαρία, Μαυροβούνιο.
- *Σύνδεση:* Όλοι μαζί --[εναντίον]--> Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

3. Το Αποτέλεσμα (Κέρδη):

- Προσθήκη των νέων εδαφών: *Μακεδονία, Ήπειρος, Κρήτη, Νησιά Αιγαίου*.
- *Σύνδεση:* Βαλκανικοί Πόλεμοι --[απέδωσαν]--> Νέες Χώρες.

4. Ο Εθνικός Διχασμός (Προέκταση):

- Αν υπάρχει χρόνος, προσθέστε τη διαφωνία **Βενιζέλου - Κωνσταντίνου** για την είσοδο στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, δείχνοντας πώς η ενότητα (1912) μετατράπηκε σε διχασμό (1915).

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός:** Μπορούν οι μαθητές/τριες να χρησιμοποιήσουν κεφαλαία γράμματα για τις **ΣΥΝΘΗΚΕΣ** (Λονδίνου, Βουκουρεστίου), ώστε να ξεχωρίζουν ως ορόσημα στον χάρτη.
- **Ροή:** Ζητήστε τους να αριθμήσουν νοητά τους κόμβους (1. Γουδί -> 2. Βενιζέλος -> 3. Πόλεμοι) για να είναι ξεκάθαρη η ιστορική συνέχεια.

Οδηγίες Χρήσης: **Οι Βαλκανικοί Πόλεμοι (1912-1913)**

Θέμα: Η Εδαφική Ολοκλήρωση της Ελλάδας και η Ανατροπή στα Βαλκάνια

Η εφαρμογή αυτή επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να οπτικοποιήσουν τις συμμαχίες που σχηματίστηκαν, τις συγκρούσεις που ακολούθησαν και τις συνθήκες ειρήνης που καθόρισαν τα σημερινά σύνορα.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Διαχείριση Πεδίου Μάχης (Καμβάς)

- **Πλοήγηση:** Κλασικά, σύρετε για να μετακινηθείτε και χρησιμοποιήστε τη ροδέλα για ζουμ.
- **Διάταξη:** Εδώ είναι χρήσιμη η **γεωγραφική τοποθέτηση**. Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να τοποθετήσουν τους κόμβους περίπου όπως είναι στον χάρτη (π.χ. Σερβία/Βουλγαρία πάνω, Ελλάδα κάτω, Οθωμανική Αυτοκρατορία δεξιά).

2. Οι Συνδέσεις (Συμμαχίες και Συγκρούσεις)

Οι γραμμές εδώ έχουν διπλό ρόλο: δείχνουν φιλία ή έχθρα.

- **Επεξεργασία:** Δεξί κλικ στη γραμμή για ονομασία.
- **Λέξεις-Κλειδιά:** «συμμάχησε με», «κήρυξε πόλεμο», «υπέγραψε συνθήκη», «προσάρτησε».

3. Προσθήκη Πρωταγωνιστών

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Κράτη:* Ελλάδα, Βουλγαρία, Σερβία, Μαυροβούνιο, Οθωμανική Αυτοκρατορία.
 - *Τοπόσημα/Μάχες:* Γιαννιτσά, Θεσσαλονίκη, Μπιζάνι (Ιωάννινα), Κιλκίς-Λαχανάς.
 - *Συνθήκες:* Λονδίνου, Βουκουρεστίου.
- **Διαγραφή:** Επιλογή και Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print** για να πάρετε το τελικό διάγραμμα ως εικόνα.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα είναι ιδανική για να κατανοήσουν οι μαθητές πώς οι πολιτικοί φίλοι και στρατιωτικοί σύμμαχοι γίνονται εύκολα πολιτικοί και στρατιωτικοί εχθροί (Realpolitik).

Δραστηριότητα: "Η Ανατροπή των Συμμαχιών"

1. Α' Βαλκανικός Πόλεμος (Η Ένωση):

- Δημιουργία των τεσσάρων (4) βαλκανικών κρατών και της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.
- *Σύνδεση*: Ελλάδα + Σερβία + Βουλγαρία + Μαυροβούνιο -- [επίθεση] --> Οθωμανική Αυτοκρατορία.
- *Γεγονός*: Ελληνικός Στρατός -- [απελευθερώνει] --> Θεσσαλονίκη (προλαβαίνοντας τους Βούλγαρους).

2. Β' Βαλκανικός Πόλεμος (Η Ρήξη):

- Ζητήστε να αλλάξουν τις συνδέσεις ή να φτιάξουν νέες.
- Η Βουλγαρία εισέρχεται στο κέντρο ως εχθρός.
- *Σύνδεση*: Ελλάδα + Σερβία -- [εναντίον] --> Βουλγαρίας.

3. Η Συνθήκη του Βουκουρεστίου (1913):

- Κεντρικός κόμβος: «**Νέα Σύνορα**».
- Οι μαθητές/τριες συνδέουν την Ελλάδα με τα γεωγραφικά κέρδη της: *Ήπειρος, Μακεδονία, Κρήτη, Νησιά Αιγαίου*.

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματικός Κώδικας (Νοητός)**: Επειδή η εφαρμογή μπορεί να μην έχει χρώματα, πείτε στους/στις μαθητές/τριες να τοποθετήσουν τις **μάχες** (Γιαννιτσά, Κιλκίς) στη μέση και τις **Διπλωματικές Πράξεις** (Συνθήκες) στις άκρες του χάρτη.
- **Το "Μήλον της Έριδος"**: Ζητήστε να φτιάξουν έναν κόμβο "**Μακεδονία**" και να συνδέσουν πάνω του και την Ελλάδα και τη Βουλγαρία, για να δείξουν την αιτία του Β' Βαλκανικού Πολέμου.

Οδηγίες Χρήσης: **Η Ελλάδα στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο**

Θέμα: Ο Εθνικός Διχασμός και η Μεγάλη Σύγκρουση (1914-1918)

Η εφαρμογή αυτή καλεί τους/τις μαθητές/τριες να χαρτογραφήσουν τη σύγκρουση μεταξύ Βενιζέλου και Κωνσταντίνου, η οποία οδήγησε στη δημιουργία δύο χωριστών κρατών και τελικά στην έξοδο της Ελλάδας στον πόλεμο.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Στρατηγική Τοποθέτηση (Layout)

- **Οργάνωση:** Λόγω της φύσης του θέματος (Διχασμός), προτείνεται να χωρίσετε την οθόνη στα δύο:
 - **Αριστερά:** Η παράταξη της Αντάντ και του Βενιζέλου.
 - **Δεξιά:** Η παράταξη των Κεντρικών Δυνάμεων και του Κωνσταντίνου.
- **Πλοήγηση:** Σύρετε τον καμβά και κάνετε ζουμ, για να εστιάσετε στις λεπτομέρειες των γεγονότων.

2. Οι Συνδέσεις (Η Πολιτική Σύγκρουση)

Οι γραμμές εδώ δείχνουν κυρίως πολιτικές πιέσεις και διαφωνίες.

- **Επεξεργασία:** Κάνετε **Δεξί Κλικ** στη γραμμή για να γράψετε τον ρόλο.
- **Λέξεις-Κλειδιά:** «υποστήριξε», «απέλυσε», «σχημάτισε», «εξόρισε», «κήρυξε».

3. Προσθήκη Πρωταγωνιστών

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Διεθνείς Παίκτες:* Αντάντ (Αγγλία/Γαλλία), Κεντρικές Δυνάμεις (Γερμανία/Αυστρία).
 - *Πρόσωπα:* Ελευθέριος Βενιζέλος, Βασιλιάς Κωνσταντίνος Α'.
 - *Γεγονότα:* Κυβέρνηση Θεσσαλονίκης, Αποκλεισμός Αθήνας, Μάχη Σκρα.
- **Διαγραφή:** Επιλέξτε και πατήστε Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**, για να εξάγετε το σχεδιάγραμμα ως εικόνα.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα εστιάζει στο πώς οι διεθνείς συμμαχίες επηρέασαν την εσωτερική πολιτική της Ελλάδας.

Δραστηριότητα: "Δύο Κυβερνήσεις, Μία Πατρίδα;"

1. Το Διεθνές Πλαίσιο:

- Οι μαθητές/τριες φτιάχνουν τους δύο πόλους: **Αντάντ vs Κεντρικές Δυνάμεις**.

2. Η Εσωτερική Ρήξη:

- Προσθήκη κόμβων: **Βενιζέλος και Κωνσταντίνος**.
- *Σύνδεση*: Βενιζέλος --[θέλει συμμετοχή]--> Αντάντ.
- *Σύνδεση*: Κωνσταντίνος --[θέλει ουδετερότητα/συμπάθεια]--> Κεντρικές Δυνάμεις.

3. Ο Διχασμός (Το Κλειδί):

- Ζητήστε να φτιάξουν οι μαθητές/τριες δύο γεωγραφικούς κόμβους: **«Κράτος Αθηνών»** και **«Κράτος Θεσσαλονίκης (Προσωρινή Κυβέρνηση)»**.
- Ακολουθώς, ζητήστε να συνδέσουν τον Βενιζέλο με τη Θεσσαλονίκη και τον Βασιλιά Κων/νο Α' με την Αθήνα.

4. Η Λύση:

- Προσθήκη κόμβου: **«Εξωση Κωνσταντίνου» -> «Ενοποίηση» -> «Συμμετοχή στον Πόλεμο»**.

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός**: Αν δουλεύετε ομαδικά στην τάξη, ζητήστε τους να φανταστούν τους "Βενιζελικούς" με ένα χρώμα και τους "Βασιλικούς" με άλλο.
- **Η Έννοια της "Ουδετερότητας"**: Πείτε τους να προσθέσουν έναν κόμβο **«Ουδετερότητα»** και να δουν ποιος την υποστηρίζει. Είναι γνήσια ουδετερότητα ή εξυπηρετεί κάποιον; (Συζήτηση στην τάξη).

Οδηγίες Χρήσης: **Η Κρίση του 1929 & Ο Ολοκληρωτισμός**

Θέμα: Ο Μεσοπόλεμος, η Μεγάλη Ύφεση και η Άνοδος των Δικτατοριών

Η εφαρμογή αυτή βοηθά τους/τις μαθητές/τριες να συνδέσουν την οικονομική κατάρρευση της Αμερικής με την πολιτική κατάρρευση της Ευρώπης και την άνοδο του Χίτλερ και του Μουσολίνι.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Στήσιμο του «Ντόμινο»

- **Πλοήγηση:** Μετακινήστε τον χάρτη (drag) και κάνετε ζουμ, για να χωρέσετε τα γεγονότα Αμερικής και Ευρώπης.
- **Διάταξη:** Προτείνεται η διάταξη «**Αίτιο - Αποτέλεσμα**» (από αριστερά προς τα δεξιά):
 - *Αριστερά:* ΗΠΑ (Κραχ).
 - *Μέση:* Κοινωνία (Ανεργία/Φτώχεια).
 - *Δεξιά:* Πολιτική (Άνοδος Ναζισμού).

2. Οι Συνδέσεις (Η Αλυσιδωτή Αντίδραση)

Οι γραμμές δείχνουν πώς το ένα γεγονός οδήγησε στο επόμενο.

- **Επεξεργασία:** Δεξί κλικ στη γραμμή για ονομασία.
- **Λέξεις-Κλειδιά:** «προκάλεσε», «εκμεταλλεύτηκε», «υποσχέθηκε», «επέβαλε».

3. Προσθήκη Κόμβων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Γεγονότα:* Κραχ 1929, New Deal (Νιου Ντιλ).
 - *Ιδεολογίες:* Φασισμός, Εθνικοσοσιαλισμός (Ναζισμός), Κομμουνισμός.
 - *Πρόσωπα:* Ρούσβελτ, Μουσολίνι, Χίτλερ.
- **Διαγραφή:** Επιλογή και Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**, για να «παγώσετε» την εικόνα της ιστορικής αλληλουχίας.

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα εστιάζει στον μηχανισμό της κρίσης.

Δραστηριότητα: "Το Τρίγωνο της Καταστροφής"

1. Η Σπίθα (ΗΠΑ):

- Κόμβος: **Χρηματιστήριο Νέας Υόρκης (1929)**.
- Σύνδεση με: *Τράπεζες, Επιχειρήσεις.*
- *Αποτέλεσμα:* Ανεργία, Πείνα.

2. Η Μετάδοση (Ευρώπη):

- Πώς μεταφέρθηκε η κρίση στην απέναντι πλευρά του Ατλαντικού Ωκεανού;
- Σύνδεση: ΗΠΑ --[απέσυραν δάνεια]--> Γερμανία.

3. Η Πολιτική Εκμετάλλευση:

- Εδώ οι μαθητές/τριες πρέπει να δείξουν πώς οι δικτάτορες κέρδισαν με το μέρος τους τον λαό.
- Κόμβος: **Χίτλερ / Ναζιστικό Κόμμα.**
- *Σύνδεση:* Χίτλερ --[υποσχέθηκε εργασία/δύναμη]--> Απελπισμένους Ανέργους.

4. Η Αντίδραση της Δημοκρατίας:

- Για σύγκριση, προσθέστε τον **Ρούσβελτ** και το **New Deal**.
- *Ερώτηση:* Πώς αντιμετώπισε την κρίση η Δημοκρατία (κρατική παρέμβαση) σε αντίθεση με τον Ολοκληρωτισμό (πόλεμος/διώξεις);

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός (Νοητός):** Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να ομαδοποιήσουν τα **Οικονομικά** γεγονότα (μαύρο χρώμα στο μυαλό τους) και τα **Πολιτικά** (κόκκινο/καφέ), για να δουν πώς η οικονομία επηρεάζει την πολιτική.
- **Λεξιλόγιο:** Επιμείνετε στη διάκριση των όρων «Φασισμός» (Ιταλία) και «Ναζισμός» (Γερμανία) μέσα στον χάρτη.

Οδηγίες Χρήσης: **Ο Β' Παγκόσμιος Πόλεμος (1939-1945)**

Θέμα: Η Παγκόσμια Σύγκρουση και η Ήττα του Ναζισμού

Η εφαρμογή αυτή επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να χαρτογραφήσουν τα δύο στρατόπεδα, τα σημαντικότερα μέτωπα του πολέμου και το Ολοκαύτωμα, κατανοώντας την κλίμακα της καταστροφής.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Στήσιμο των Στρατοπέδων

- **Χωροταξία:** Προτείνεται να χωρίσετε την οθόνη στα τρία μέρη:
 - *Αριστερά:* Οι Σύμμαχοι (Δημοκρατίες & ΕΣΣΔ).
 - *Δεξιά:* Ο Άξονας (Φασιστικά καθεστώτα).
 - *Κέντρο:* Τα πεδία των μαχών / Κατεχόμενη Ευρώπη.
- **Ζουμ:** Χρησιμοποιήστε τη ροδέλα, για να εστιάσετε σε συγκεκριμένα μέτωπα (π.χ. Ανατολικό Μέτωπο).

2. Οι Συνδέσεις (Επιθέσεις και Συμμαχίες)

- **Ορισμός Σχέσης:** Δεξί κλικ στη γραμμή.
- **Ρήματα-Κλειδιά:** «εισέβαλε σε», «βομβάρδισε», «απελευθέρωσε», «συνθηκολόγησε».

3. Προσθήκη Κόμβων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Δυνάμεις:* Γερμανία, Ιταλία, Ιαπωνία (Άξονας) vs Βρετανία, ΗΠΑ, ΕΣΣΔ (Σύμμαχοι).
 - *Ορόσημα:* Εισβολή στην Πολωνία, Περλ Χάρμπορ, Στάλινγκραντ, Απόβαση στη Νορμανδία.
 - *Τραγωδία:* Ολοκαύτωμα, Στρατόπεδα Συγκέντρωσης.
- **Διαγραφή:** Επιλογή και Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**, για να αποθηκεύσετε το έργο σας.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Στόχος είναι να φανεί η διασπορά σε παγκόσμια κλίμακα και η ιδεολογική φύση του πολέμου.

Δραστηριότητα: "Ο Κόσμος στις Φλόγες"

1. Οι Αντίπαλοι:

- Δημιουργία των δύο πόλων: **Άξονας** και **Σύμμαχοι**.
- Προσθήκη των ηγετών (Χίτλερ, Μουσολίνι - Τσόρτσιλ, Ρούσβελτ, Στάλιν).

2. Η Εξάπλωση (1939-1942):

- *Σύνδεση*: Γερμανία --[εισβολή]--> Πολωνία / Γαλλία / Ελλάδα.
- *Σύνδεση*: Ιαπωνία --[επίθεση]--> Περλ Χάρμπορ (ΗΠΑ).

3. Η Καμπή (1943-1944):

- Ζητήστε από τους/τις μαθητές/τριες να προσθέσουν τη μάχη-κλειδί: **Στάλινγκραντ**.
- *Σύνδεση*: ΕΣΣΔ --[νίκησε/απώθησε]--> Γερμανία.
- Προσθήκη: **Απόβαση στη Νορμανδία**.

4. Το Ολοκαύτωμα:

- Ένας ξεχωριστός κλάδος στον χάρτη που να συνδέεται με τη "Γερμανία" και τον "Ρατσισμό", δείχνοντας τα στρατόπεδα συγκέντρωσης.

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός (Νοητός)**: Προτείνετε στους/στις μαθητές/τριες να φανταστούν «μαύρα» βέλη για τις επιθέσεις του Άξονα και «μπλε/κόκκινα» για τις αντεπιθέσεις των Συμμάχων.
- **Ελλάδα**: Μην ξεχάσουν να βάλουν τον κόμβο «**Ελλάδα**» και να τον συνδέσουν με το «ΟΧΙ» (Ιταλία) και την «Κατοχή/Αντίσταση».

Οδηγίες Χρήσης: **Η Ελλάδα στον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο**

Θέμα: Το Έπος του '40, η Κατοχή και η Εθνική Αντίσταση

Η εφαρμογή αυτή δίνει στους/στις μαθητές/τριες τα εργαλεία, για να χαρτογραφήσουν την ηρωική άμυνα της Ελλάδας, την τραγωδία της κατοχικής πείνας και την οργάνωση του αντιστασιακού αγώνα.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Οργάνωση του Χώρου (Χρονολογική ή Θεματική)

- **Πλοήγηση:** Σύρετε τον καμβά και κάντε ζουμ, για να εστιάσετε.
- **Διάταξη:** Προτείνεται η **κάθετη διάταξη** για να φανεί η ροή:
 - *Πάνω:* Ο Πόλεμος (Αλβανικό Έπος).
 - *Μέση:* Η Κατοχή (Πείνα, Μαυραγορίτες).
 - *Κάτω:* Η Αντίσταση & Η Απελευθέρωση.

2. Οι Συνδέσεις (Δράση και Αντίδραση)

- **Επεξεργασία:** Δεξί κλικ στη γραμμή για ονομασία.
- **Λέξεις-Κλειδιά:** «απώθησε», «κατέλαβε», «αντιστάθηκε», «ανατίναξε», «απελευθέρωσε».

3. Προσθήκη Κόμβων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Γεγονότα:* Το «ΟΧΙ» (28η Οκτωβρίου), Μάχη της Κρήτης, Μεγάλος Λιμός (Πείνα), Ανατίναξη Γέφυρας Γοργοποτάμου.
 - *Ομάδες/Οργανώσεις:* Ελληνικός Στρατός, Κατοχικές Δυνάμεις (Γερμανοί/Ιταλοί/Βούλγαροι), ΕΑΜ, ΕΔΕΣ.
 - *Πρόσωπα:* Ιωάννης Μεταξάς, Άρης Βελουχιώτης, Ναπολέον Ζέρβας.
- **Διαγραφή:** Επιλογή και Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**, για να κρατήσετε το ιστορικό διάγραμμα.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Η ενότητα προσφέρεται για να κατανοήσουν οι μαθητές/τριες πώς, μέσα στην ήττα (Κατοχή), γεννήθηκε η ελπίδα (Αντίσταση).

Δραστηριότητα: "Από το Μέτωπο στο Βουνό"

1. Το Έπος (1940-41):

- Κόμβοι: **Ελλάδα vs Ιταλία**.
- *Σύνδεση*: Ελλάδα --[νίκησε/απώθησε]--> Ιταλία (στα βουνά της Αλβανίας).
- *Η Ανατροπή*: Γερμανία --[εισβολή]--> Ελλάδα -> Κατοχή.

2. Η Τριπλή Κατοχή:

- Ζητήστε να φτιάξουν οι μαθητές/τριες έναν κεντρικό κόμβο «**Ελλάδα υπό Κατοχή**» και να τον συνδέσουν με τις 3 δυνάμεις (Γερμανία, Ιταλία, Βουλγαρία) και με το αποτέλεσμα: «**Πείνα/Εξαθλίωση**».

3. Η Αντίσταση:

- Εδώ είναι η ουσία του μαθήματος. Προσθήκη κόμβου «**Εθνική Αντίσταση**».
- Διακλάδωση στις οργανώσεις: **EAM** (ΕΛΑΣ) και **ΕΔΕΣ**.
- *Σημαντικό*: Να συνδέσουν τις οργανώσεις με μια κοινή πράξη, π.χ. «**Γέφυρα Γοργοποτάμου**», για να δείξουν την ενότητα του αγώνα εκείνη τη στιγμή.

4. Η Απελευθέρωση (1944):

- Ο τελικός κόμβος που "κλείνει" τον χάρτη, συνδεδεμένος με την αποχώρηση των Γερμανών.

Συμβουλές (Tips)

- **Σύμβολα**: Αν οι μαθητές/τριες γράφουν στον χάρτη, πείτε τους να βάλουν ένα "(-)" δίπλα στα αρνητικά γεγονότα (Κατοχή, Πείνα) και ένα "(+)" στα θετικά (Αντίσταση, Αλληλεγγύη).
- **Τοπική Ιστορία**: Αν το σχολείο βρίσκεται σε περιοχή που έγινε κάποια μάχη ή ολοκαύτωμα (π.χ. Καλάβρυτα, Δίστομο, Καισαριανή κ.ά.),

προτρέψτε τους/τις μαθητές/τριες να προσθέσουν αυτόν τον ειδικό κόμβο στον χάρτη τους.

Η ενότητα του **Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου (1946-1949)** είναι ίσως η πιο ευαίσθητη και διδακτικά απαιτητική.

Εδώ, ο εννοιολογικός χάρτης είναι πολύτιμο εργαλείο, για να μπορέσουν οι μαθητές/τριες να κατανοήσουν ψύχραιμα τις αντίπαλες παρατάξεις, τις ξένες επιρροές και τις συνέπειες του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου, χωρίς συναισθηματική φόρτιση.

Ορίστε οι οδηγίες για τη 13η εφαρμογή:

Οδηγίες Χρήσης: **Ο Ελληνικός Εμφύλιος Πόλεμος (1946-1949)**

Θέμα: Η Σύγκρουση, ο Ψυχρός Πόλεμος και το Τραύμα

Η εφαρμογή αυτή καλεί τους/τις μαθητές/τριες να χαρτογραφήσουν τη διαίρεση της ελληνικής κοινωνίας και τον ρόλο του διεθνούς παράγοντα σε μια από τις πιο κρίσιμες περιόδους της ιστορίας.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Η Διάταξη της Σύγκρουσης

- **Οργάνωση:** Ο Εμφύλιος είναι εξ ορισμού μια διπολική σύγκρουση. Προτείνεται να χωρίσετε την οθόνη στα δύο:
 - *Αριστερά:* Η Κυβερνητική Παράταξη (Εθνικός Στρατός).
 - *Δεξιά:* Η Αριστερά / Δημοκρατικός Στρατός Ελλάδας (ΔΣΕ).
- **Διεθνές Πλαίσιο:** Τοποθετήστε τους ξένους συμμάχους πάνω από κάθε παράταξη (ΗΠΑ/Αγγλία από τη μία, ΕΣΣΔ/Γιουγκοσλαβία από την άλλη).

2. Οι Συνδέσεις (Εξάρτηση και Πόλεμος)

- **Επεξεργασία:** Δεξί κλικ στη γραμμή.
- **Ρήματα-Κλειδιά:** «χρηματοδότησε», «εφοδίασε», «πολέμησε», «νίκησε», «ηττήθηκε».

3. Προσθήκη Κόμβων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Στρατόπεδα:* Εθνικός Στρατός, Δημοκρατικός Στρατός (ΔΣΕ).
 - *Ξένος Παράγοντας:* Δόγμα Τρούμαν, Σχέδιο Μάρσαλ, Γιουγκοσλαβία.

- *Τοπόσημα*: Γράμμος, Βίτσι, Μακρόνησος.
- *Συνέπειες*: Προσφυγιά, Πολιτικοί Πρόσφυγες, Θύματα.
- **Διαγραφή**: Επιλογή και Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**. Η εικόνα αυτή είναι χρήσιμη για να συζητηθεί στην τάξη η δομή του πολέμου.

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Στόχος είναι η κατανόηση του πώς ο παγκόσμιος Ψυχρός Πόλεμος "ζεστάθηκε" στην Ελλάδα.

Δραστηριότητα: "Η Διχασμένη Πατρίδα"

1. Τα Δύο Στρατόπεδα:

- Οι μαθητές/τριες δημιουργούν τους δύο βασικούς πόλους.
- *Σύνδεση*: Εθνικός Στρατός --[σύγκρουση]--> ΔΣΕ.

2. Η Ξένη Επέμβαση (Το Κλειδί):

- Εδώ πρέπει να φανεί η εξάρτηση.
- *Σύνδεση*: ΗΠΑ (Δόγμα Τρούμαν) --[οικονομική βοήθεια/όπλα]--> Κυβέρνηση Αθηνών.
- *Σύνδεση*: Γιουγκοσλαβία/Αλβανία --[ανεφοδιασμός]--> ΔΣΕ.

3. Η Ρήξη Τίτο-Στάλιν:

- Για προχωρημένους μαθητές: Προσθέστε το γεγονός «**Κλείσιμο Συνόρων Γιουγκοσλαβίας**».
- *Σύνδεση*: Αυτό --[οδήγησε σε]--> Αποδυνάμωση ΔΣΕ.

4. Το Τέλος & Το Κόστος:

- Τελευταίοι κόμβοι: «**Μάχες Γράμμου-Βίτσι**» και «**Ήττα ΔΣΕ**».
 - *Απαραίτητος Κόμβος*: «**Συνέπειες**» (συνδεδεμένος με Νεκρούς, Καταστροφές και Μετανάστευση).
-

Συμβουλές (Tips)

- **Ουδετερότητα:** Ενθαρρύνετε τους/τις μαθητές/τριες να χρησιμοποιούν ιστορικούς όρους (π.χ. «Αντάρτες» ή «ΔΣΕ», «Κυβερνητικός Στρατός») και να αποφεύγουν χαρακτηρισμούς, εστιάζοντας στα γεγονότα του χάρτη.
- **Η "Γεωγραφία" του Χάρτη:** Μπορούν να τοποθετήσουν την "Ελλάδα" στη μέση και να τραβούν τα σχοινιά οι Μεγάλες Δυνάμεις από τις γωνίες, συμβολίζοντας την επιρροή τους.

Οδηγίες Χρήσης: **Αποαποικιοποίηση & Τρίτος Κόσμος**

Θέμα: Το Τέλος των Αυτοκρατοριών και η Ανεξαρτησία των Λαών

Η εφαρμογή αυτή επιτρέπει στους/στις μαθητές/τριες να χαρτογραφήσουν τις διαδρομές ανεξαρτησίας μεγάλων χωρών (όπως η Ινδία και κράτη της Αφρικής) και τη δημιουργία του Κινήματος των Αδεσμεύτων.

Γρήγορος Οδηγός Λειτουργίας (Τεχνικό Μέρος)

1. Παγκόσμια Διάταξη (Layout)

- **Οργάνωση:** Προτείνεται μια διάταξη «**Κέντρο - Περιφέρεια**»:
 - *Κέντρο:* Οι αποικιακές δυνάμεις (Μ. Βρετανία, Γαλλία) που αποδυναμώνονται.
 - *Περιφέρεια:* Οι νέες χώρες που ξεπηδούν γύρω τους.
- **Ζουμ:** Χρησιμοποιήστε το για να εστιάσετε σε συγκεκριμένες ηπείρους (Ασία ή Αφρική).

2. Οι Συνδέσεις (Αγώνας και Ελευθερία)

- **Επεξεργασία:** Δεξί κλικ στη γραμμή σύνδεσης.
- **Ρήματα-Κλειδιά:** «απαίτηση», «κέρδισε ανεξαρτησία», «εξεγέρθηκε», «αποχώρησε».

3. Προσθήκη Κόμβων

- **Νέος Κόμβος:** Πατήστε το κουμπί **[+]** για να προσθέσετε:
 - *Μητροπόλεις:* Μεγάλη Βρετανία, Γαλλία.
 - *Νέα Κράτη:* Ινδία, Πακιστάν, Αίγυπτος, Αλγερία, Κύπρος (σημαντικό για την Ελληνική Ιστορία).
 - *Πρόσωπα:* Γκάντι (Μη Βία), Νάσερ.
 - *Έννοιες:* Αποικιοκρατία, Αυτοδιάθεση, Τρίτος Κόσμος.
- **Διαγραφή:** Επιλογή και Delete.

4. Αποθήκευση

- Πατήστε το κουμπί **Εκτύπωση/Print**. Ο χάρτης αυτός είναι χρήσιμος για να καταλάβουν οι μαθητές/τριες τη σημερινή μορφή του κόσμου.
-

Πρόταση Αξιοποίησης στο Μάθημα (Για τον Εκπαιδευτικό)

Στόχος είναι να κατανοήσουν οι μαθητές ότι η ελευθερία στις χώρες που ήταν έως τότε αποικίες ήρθε με διαφορετικούς τρόπους (ειρηνικά ή βίαια).

Δραστηριότητα: "Ο Κόσμος Αλλάζει Χρώμα"

1. Η Περίπτωση της Ινδίας (Ειρηνική Μέθοδος):

- Κόμβοι: **Μ. Βρετανία** και **Ινδία**.
- Πρόσωπο-Κλειδί: **Γκάντι**.
- *Σύνδεση*: Γκάντι --[παθητική αντίσταση/μη βία]--> Ανεξαρτησία.
- *Συνέπεια*: Διχασμός (Ινδία vs Πακιστάν).

2. Η Περίπτωση της Αφρικής/Αλγερίας (Βίαιη Σύγκρουση):

- Κόμβοι: **Γαλλία** και **Αλγερία**.
- *Σύνδεση*: Αλγερία --[ένοπλος αγώνας]--> Ανεξαρτησία.

3. Ο Τρίτος Κόσμος:

- Ζητήστε να φτιάξουν οι μαθητές/τριες έναν κόμβο «**Κίνημα Αδεσμεύτων**».
- Να τον συνδέσουν με τις νέες χώρες, εξηγώντας ότι δεν ήθελαν να ανήκουν ούτε στις ΗΠΑ ούτε στην ΕΣΣΔ.

4. Η Κύπρος:

- Ως προέκταση, ας προσθέσουν τον **Αγώνα της ΕΟΚΑ** και την Ανεξαρτησία της Κύπρου (1960) ως μέρος του παγκόσμιου κύματος αποαποικιοποίησης.

Συμβουλές (Tips)

- **Χρωματισμός**: Αν είναι εφικτό, ζητήστε τους να ομαδοποιήσουν τις χώρες ανά ήπειρο (Ασία - Αφρική), για να παρατηρήσουν πού ξέσπασε πρώτα το φαινόμενο.
- **Επικαιρότητα**: Συνδέστε το μάθημα με τη σύγχρονη εποχή, εξηγώντας ότι πολλές από τις συγκρούσεις στον σημερινό κόσμο έχουν τις ρίζες τους στον τρόπο που χαράχτηκαν τα σύνορα τότε.